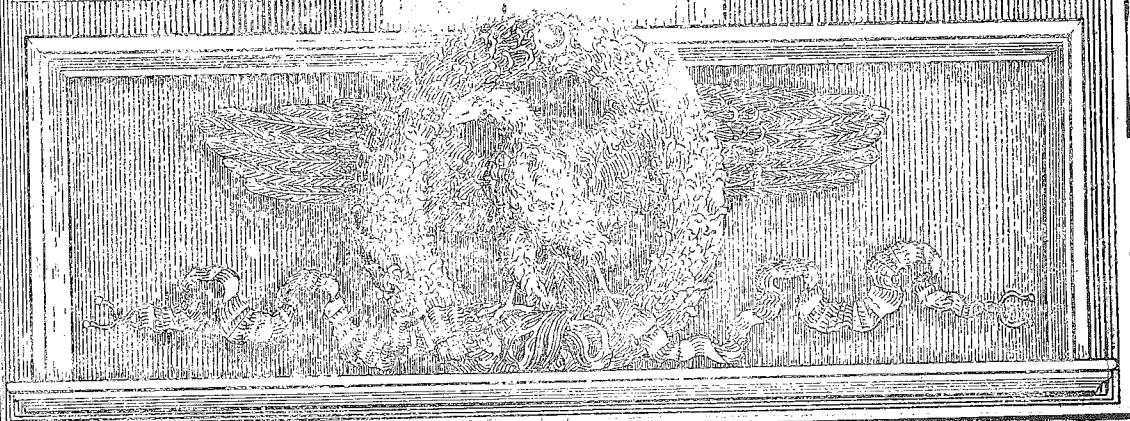

ALMA ROMA

OVIDOID NON
POSSIDET ARMIS
RELLIGIONE
TENET

C. DEL VECCHIO.

Pro "ALMAE ROMAE,, Sociis

nuperrime prodiit JOSEPHI FORNARI

PARVUM ANTIBARBARUM

Volumen, cui praefatus est FELIX RAMORINO. constans pagg. 103, editione portatu facili, venit italic. libell. 8.

Praeterea

Apud Commentarii Administratorem venum dantur eiusdem auctoris Milesiae fabulae latine scriptae scenisque accommodatae apud ephebea facile agendis:

Fridianus - Francisculi prandium.

Singulae pretio italic. libell. 2.

(*Ils vero qui extra Urbem hos libros mitti iubead, addendum erit publici cursus pretium, iuxta normam libell. 0,60 pro singulis exemplaribus.*)

Pro lectoribus novisque sociis, qui **integralm ALMAE ROMAE collectionem** habere cupiant ab anno MCMXIV ad expletum annum MCMXXVII, paucorum exemplarium quae supersunt pretium constituimus libellorum 325 pro Italia; pretium duplicatum, libell. Italic. scilicet 650, pro exteris gentibus.

Hae vero collectiones, adiecta in litteris pecunia per nummariam syngraphan (vulgo *chèque*) in Urbe exigendam, *recto tramite* requirendae sunt ab **ALMAE ROMAE** administratore (*Roma, 12, Via del Governo Vecchio, 96*): quod enim pretium positum est, non sinit ut foenus aliquod bibliopolis, vel mediatoribus quibusvis rependi possit.

Sociis

UM

s pagg. 103, edi-

eiusdem auctoris
datae apud ephebea

n.

m erit publici cursus
(aribus).

AE ROMAE col-
n annum MCMXXVII,
nstituimus libella-
. scilicet 650, pro

a per nummariam
tramite requiren-
roma, 12, Via del
est, non sinit ut
s rependi possit.

Ann. XV

Romae, Mense Augusto et Septembri MCMXXVIII

Fasc. VII-IX

ALMA ROMA

LATINITATIS PRAECONIUM SINGULIS MENSIBUS EDITUM

Pretium subnotationis an. MCMXXVII est pro Italia libell. 15; pro Civitatibus Foederatis Americae septentrionalis et Canada doll. 3; pro ceteris nationibus summa italicis lib. 30 exaequans; *ante solendum rectoque tramite mittendum* ad JOSEPHUM FORNARI doctorem, *Romam, 12, Via del Governo Vecchio, 96.*

Henricus Dominicus Lacordaire

Affirmari proculdubio potest, Henricum Dominicum Lacordaire non Galliae tantum et Dominiciana familliae, cui nomen dedit, fausto alite fuisse natum, sed christiana religioni et humano penitus generi; vox enim eius ferme in universum terrarum orbem intonuit, eiusque scripta per ultimos orbis fines volitarunt.

Ipse forensibus primo dedit operam studiis, nec exiguum in hisce gloriam reperiebat, prudentia simul, adspectu, voce, maiorem adepturus firmioribus annis, divitias pariter cum nomine magno sibi comparaturus. At pestilentia illa Voltaireiana exsaltantem adolescentis animum arripuerat, intendentem in iuris disciplinas et publicae vitae exordia praeparantem; qua celeberrimus orator effectus in coetu populari demum sederet in primis, rem publicam administrandam susciperet, nomine suo Galliam, Europam impleret.

Coram haec versabantur; et iam proxima, et iam potenti tenenda manu, quum repente, ceteris nihil tale suspicantibus, ipso nihil tale cogitante, et fortasse nihil tale volente, facta est super eum vox Dei, ditantis floribus arenosa deserti.

Is igitur illa imbutus eloquentia, quam adeptus erat singularem, Chateaubriandi

ac De Maistre volumina pervolvens, pulcherrime reddens declamatione quae Lamartine, quae Victor Hugo conscripserant, audiens assiduus quae Lamennais et Michelet rotundo ore eloquentibantur, repente gentibus nunciat epistola insigni, quae monumentum quoddam perenne est facundiae simul et sapientiae, se veritati mirabiliter emicanti victas dedis manus, et christiana religioni serviendae dicare se totum, terrestribus caelestia anteserens, labilia et fluxa huius mundi cumstantibus et aeternis commutans.

Quinimo, ut ea praestaret, quae altamente premebat, in Ordinem Praedicatorum, quem Dominicus Guzmanius instituit, se detulit, ibique theologiae Thomisticae disciplina excultus, sacerdos factus, praeco singularis e sacro suggestu apparuit, in quo et *Gen'us Christianismi* Chateaubriandi, et *Meditationes* clarissimi De Maistre, quasi discurrentia quaqua-versus fulmina fulgurabant. Obstupere audientes, et quamplurimi timuerunt ne orator hic singulari suo abreptus impetu fines aliquando sepesque calcaret, ulteriusque veheretur quam par esset, lacrimabile vulnus in catholica dogmata et in catholicas consuetudines importans, quasi laevia essent, quae plurima a Calvinio ad «Encyclopedistas» christiana Gallia toleraret.

Commovet enim gentes, quas una ad se alliciebat; ac dum hi mussantes in speculis sunt, quasi scrutantes utrum excederet, illi rapiebantur virtute dicentis, et novam non tentanda modo sed facienda probabant. Ecquid namque religio, ecquid fides ipsa pavesceret caelesti spatiata regione, quam neque populorum fremitus neque concitatae multitudinis impetus super terra repentis, nec regnorum vicissitudines et commutations, nec motus civilium temporum, nec rerum publicarum subitae conversiones attingerent? Quae fierent, quaeque evenirent aut futurae essent, vel esse possent, semper idem Deus futurus, semper idem et homo. Hic perpetuos inter terrores mortis, inter sollicitudines vitae delabentis, inter aerumnas quotidie instaurandas, inter augustias numeratorum dierum; ille inter inaccessibilem lucem aeternitatis, inter magnificientiam suorum operum, in quibus pariter admirabilia sunt oceanus et gutta roris, totius orbis caelestis machina et athomus, herbula et cedrus, bruchus et imperator.

Atqui duobus hisce Religio et Fides, quasi angularibus lapidibus, innituntur, utpote quae summam relationum horum duorum enucleant, erumpentia ex natura creatae rei ac Dei creantis, et sustinentis, et conservantis praecepta nuntiant, ab obliuione, a scelere vindicant, et, quae quisque ineluctabiliter sentit pacatus animo ac secretus silentio, coram sine acceptione praedicant personarum. Ergo nihil utrique timendum in perturbationibus publicae rei, in conflagrationibus quomodo cumque aut excitatis, aut partis. Terrena et humana ibunt in melius, commodiusque populis erit iter in vita; religiosa et divina aut stabunt altiora, aut potentiora redibunt. Dogmate incolumi, veritate integra, Religio et Fides non modo regendis se populis aptant, sed in capite procedentium fiunt ut regant, ducant et corri-

gant. Neque timendum quid, si contumaces nonnulli, si rebelles, si hostes; scriptum est enim: «Gens et regnum, quod non servierit Deo, peribit, et gentes solitudine vastabuntur». Id equidem confirmat historia. Ubi Chaldaeus, Assyrus, Persa, Aegyptius, et Graecus, et Poenus? Laborat annalium fides ut eos fuisse credamus, quod certe minime crederemus, nisi tot in hanc usque diem effossa monumenta gentium testarentur.

Haec Lacordaire docet, sine velamine, sine reticentia, sine minis, et quasi rebus consulens patriis, et humano generi quasi propiciens.

Quim autem si simus, qui necessitate magis quam auctoritate, emolumento potius quam officio moveamur, praesertim si officium sit cum emolumento coniunctum, minime mirandum, credo, quod non modo placuerit, sed repuerit novo illo atque inaudito dicendi genere, quo domi, quo in templo, quo in ipso populi oratorium coetu semper usus est. Ars artem velabat, facundia eloquentiam, ingenium sapientiam. At mirum, quam profecerit; nam qui auditurus accederet, ingrediebatur templum, ingrediebatur autem magis quasi active colloquiturus et collaturus, quam passim docendus auscultator, et eo libenter, quo sciret illic novas quasdam haberi et expendi et ventilari quaestiones, quae proprius tempora, opiniones, forsitan et homines attingerent. Qua in re mirabili certe felicitate usus pariter est, quippe hodierna tempora ea sunt, quae in civilibus motibus, opinionibus, aliquid semper habent religioni vel addendum, vel substrahendum; religiosa autem principia, quae mores alunt, quae veritatem important, in opiniones et motus civiles pariter demum incurruunt. Res enim publica ferme corpus est; Religio, Fides tanti est quanti anima corporis;

atque ideo sicut in homine quidquid patitur anima corpus patitur, et quidquid patitur corpus anima sentit; sic in publica re si quid periclitetur, religio, pariter etiam periclitatur res publica, et si quod in rem publicam adigatur vulnus, religio pariter vulneratur.

Hinc Lacordaire nostro fuit, ut quisque, si qua religionis et civitatis sunt, ea sua lance libraret, ut inde honos religioni, utilitas reipublicae, pax et tranquillitas utriusque ex concordia oriatur. Rapidis haec omnia sermocinationibus perniciibusque tractabat; non minus luculenter tamen, nec minus argumentis illustribus. Quo factum est ut vinceret animos, ut suaderet, ut recrearet, abdicatis ornamentis et fucis et numeris oratoriae artis, prouti videbatur. Videbatur, inquam; non tamen erat; quippe ars optima et naturalis facundia, et copia pulcherrimatrum imaginum eloquentiae peritiam et studium sublime occultabant. At qualis concionator et orator, talis exstitit scriptor. Quae pro libertate docentis Ecclesiae egit, socio illo Montlambert, eadem iuventa florente, talia sunt, ut aeternitate digna penitus videantur. Ideo, ut ipse de se dicere interdum solebat, quasi praenuncius venturae aetatis, fecit, civis non modo existimatus, non habitus modo, sed cognitus; ac talis in ipso exordio haberi coepit est, qualem postea sui cives cognitum iudicarunt, qualem anni qui sequuti sunt, et supergressi sunt saeculum, — natus est enim anno MDCCCI — comprobantur.

Fabio Maximo laus est quod nunquam ab Hannibale victus fuerit, et aliquid gloriósus Marcello tribuimus, quod, apud Nolam praelio facto, vinci posse Hannibalem demonstravit. Plures quidem fuere catholicae veritatis superiore saeculo Fabii; Marcellus tamen hic unus, Henricus Dominicus Lacordaire, quem tot postea, aemulatione et exemplo edocti, Scipiones sequuti sunt. Atque ideo quae prius tantum e

castris et vallo Ecclesia depugnans oppugnantes arcebat, mox ausa portis excedere et aciem instruere in profligandos hostes et obsidentes felici impetu irrupit.

Haec Henrici Dominici Lacordaire gloria, quam non inutile quidem est aliquando revocare.

A. V.

ARCHAEOLOGICAE RES

De domo Diana in veteri urbe Ostia.

Inter ea monumenta, quae e veteris romanae urbis Ostiae excavationibus comperta exstiterunt, potiorem locum sibi vindicant reliquiae domorum privatuarum, quarum gratia architectonicae artis elementa ad hanc diem ignota atque iniuria, Mediae nostrae aetati, seu novo italicae artis ortui tributa, romanis aedificatoribus vindicanda cognovimus.

Post temporum atque hominum devastationes, ex pompeianis tantum et ex ostiensibus effossionibus certam atque plenam de romanis domibus notitiam adepti sumus. Pompeianarum domuum forma iam dudum innotuit atque in ea atrium, peristylium, cubicula hinc et inde disposita, una tantum tabulatione concessa, perspeximus. In hanc formam patet Graecam atque Etruscam formam invasisse, quae inter se nisi accidentaliter non differunt. Aedificium ita exstructum sumptuosis ac pubblicis exstructionibus, quae large in urbe Roma supersunt, formam praebuit. Sed popelli domus atque plebeia e pompeianis excavationibus non comparuit; Romae vero ita omnia immutata fuerunt, ut iam non ullum vestigium plebeiae domus inveniri possit; in ostiensibus domibus, formarum species variae sunt et ad usum conformatae civium cuiusvis ordinis. Ostiae enim in urbe

maritima magnus hominum, seu divitum, seu pauperum, seu mercatorum, seu servorum numerus confluens; ibi graecae vel aetruscae artis notitia romanum natum ingenium ad res agendas conformatum non suffocaverat, atque tectonicae artis magistri eas formas sunt sequenti, quae melius ac commodius civium necessitatibus satisfacerent. Ostia, non optimatum, non summorum ducum, non clarorum virorum urbs, sed mercatorum servorumque ad commercia dedicatorum, potius quam sumptuosa aedificia, magna horrea, receptacula cuiusvis generis, navalia, domusque civium suorum usui ac commoditati aptas reliquit.

Domus ostiensis e parvo soli spatio in quartam usque contabulationem erectam decimum sextum metrum – ita a nobis nuncupatum – attingit; contra, graecae domus forma in latitudinem producta ad secundam tantum contabulationem erigitur, neque in ea efficitur, ut parvum soli spatium aedificii incremento compensetur.

Quibus rebus positis, veteris romani inquilini vivendi ratio a satirarum scriptoribus descripta, recte intelligi potest; nam eae descriptiones domui sive graecae sive pompeianae formae nullo modo conveniebant. In Ostiensibus aedificiis lux non ex atrio vel ex peristylo cubicula illuminat, sed ex viis, ex plateis, ex cavaediis, quae nil commune habent cum atris neque cum peristyliis. Cubicula alia aliis superposita in singulis contabulationibus a cryptoporticibus et a vomitoriis liberum aditum sibi vindicant; qua de causa unaquaque gens facile eam domus partem sibi tribuere poterat, qua indigebat, et inquilini magna cum libertate cubiculorum usum variare poterant.

Sed ut exemplum ad rei intelligentiam concedamus, in mentem eam *Dianae* domum revocamus, in qua praecipuae exstinctionis notae, de quibus locuti sumus, inveniuntur. Domus haec a Diana nomen

sibi indidit, quod in summo pariete cryptoporticus imago e cocto latere huius Deae inventa est. Forte antiquissimus erus venationis Deae alumnus, patronae gratum animum ita significavit; nos tandem hoc nomine et domum et vicum appellavimus.

Domus haec in tertiam contignationem e terrena erigitur. Totam terrenam contignationem cum ianuis duabus in apertum vicum ferentibus scalisque e tiburtino lapide confectis de gravi atque millenaria ruina erutam oculis cernimus; reliquae vero contignationes e frequentibus parietum reliquiis hinc et inde apparent; e parietum crassitudine, quae constans est e solo usque ad primam contignationem; ex abnormi ruinarum tumulo; e viarum amplitudine, quae cum praecepsis venustratis recte intelligendae consentire debebat. Si enim Dianae domus e duabus tantum contignationibus constitisset, forma eius, in universum prospicientibus, gravis, crassa, iusto maior evasisset, quod absurdum censemendum est. Eadem Diana domus non solum ero habitandi facultatem induxit, sed etiam lucrandi; nam copia ac forma cubicolorum in quatuor contabulationes distributa non aliud spectabat, quam inquilihinis locandi facultatem.

Nunc vero de fronte aliquid dicendum. Ut plerumque spectari potest, externae domorum Ostiensium frontes e cocto ac polito latere constant, nullo calcis induimento superposito. Aedium aditum columnae, vel cylindricae vel rectangularae, ex eodem latere ornant, et ad eas epistylum innititur raro lapideum, saepius ex latere fonicatim exstructo. Fastigia atque coronae parce atque decore contabulationes dirimunt eodem opere confecta. In Diana domo omnia haec sunt perspicua, sed singulari modo recensendum est podium perpetuum, quod supra terrenam contignationem, lapideis mutulis concameratum ex pariete externo prodit. Fenestrae

biforae vel triforae aperiuntur in externo pariete, sed in cavaedio simplices nullaque corona decorae. Scalae perpetuo opere confectae ac sapienter distributae una cum cryptoporticibus id spectant, ut aedificii partes libero cursu suo munere fungantur; gradibus e coctili latere vel e tiburtino lapide promiscue gaudent, quae hinc et inde parietibus coarctatae forniciibus atque concamerationibus fulciuntur, ad tabulatum quodque areis distributis. Cavaedium nullam peristylii vel atrii formam obtinet, sed ut in nostrae aetatis domibus, utilitati et commoditati habitantium hominum inservit.

Ex his conici potest, Ostienses domos traditam domorum formam quam Latini seu a Graecis seu ab Etruscis didicerunt, cito immutavisse earumque formas nec non superpositas contignationes in mediad aetatem ad nos usque traditas perpetuo exstissemus.

ALEXANDER AURELJ.

De certamine poëtico Hoeufftiano

ANNI MCMXXVII

Ab Academia Nederlandica novas hasce notitias de certamine poëtico superioris anni accepimus; quibus sequitur indicatio certaminis huius anni, scilicet:

Carmina an. MCMXXVII ad certamen missa triginta numero fuere.

Praemium aureum reportavit ALEXANDER ZAPPATA, qui carmen condidit, cui nomen: *Mater Iesu et Mater Iudei*; sumptibus legati in volumen recipientur carmina q. t. *Lucius, Quattuor Anni Tempora, Carmen Lustrale*, si poëtae eorum scidularum aperiendarum dederint veniam.

Ecce index titulorum ceterorum carminum: *Flavia et Vitinius, Anguis et Aquila, Aurea Nuptialis, Somnia Dantis, Votum, Retina seu Herculanei Extodium, Tyrannus et Magister, Io Doctor! Iani Nuptiae, Error et Poena, Iter Cummas, Ad Vergilium, Pegasus, Coetus Pacis, Extremum Ovidii Tempus, Pratella, Los von Rom, Aquilarum Ordo, Libellus Propertii, Sancti Francisci Obitus, Daedalus hic!, Tu Decus omne Tuis, Caelum vocat Vos!, Melitta, Crepundia, Martyres, Aviae Munusculum, Ad Iudices Hoeufftianos Epistula.*

Nunc «ad novum certamen cives et peregrini invitantur his legibus, ut carmina latina non ex alio sermone versa, nec prius edita argumentive privati, nec quinquaginta versibus breviora, nitide et ignota iudicibus manu scripta ante Kal. Ian. a. MCMXXIX mittantur ad het Bestuur der Koninklijke Akademie van Wetenschappen, Trippenhuis, Amsterdam, munita sententia, item inscribenda scidulae obsignatae, quae nomen et domicilium poëtae indicabit. Iudicibus autem gratum erit, si poëtae in transcribendo portable prelum britanicum (*type-writer*) adhucuerint, ac si, quemadmodum in editionibus poëtarum fieri solet, sextum quemque versum numero insigniverint.

«Praemium victoris erit nummus aureus quadringentorum florenorum. Carmen praemio ornatum sumptibus ex legato faciendis typis describetur eique subiungentur alia laude ornata, si scidulae aprirendae venia dabatur. Id autem ante Kal. Jul. proximas fieri debet.

«Exitus certaminis in conventu Ordinis mense Maio pronuntiabitur; quo facto scidulae carminibus non in volumen receptis additae Vulcano tradentur».

Discere ne cesses, si doctor maximus es.

(Ex vulg. Adagis).

**In fratrem dulcissimum Remigium
morte peremptum¹**

Quae ex animo Tibi sane Hildae post funera
[carae]
laeta precabar, mox redditum irrita mors.
Invida nam circum nigris volitans dudum alis
abstulit ah! nobis dimidium Te animae.
Qui lacerans dolor, heu! gnatis, matri se-
[niori,
cognatis ceteris unanimo gregi!
Mors, precor, abstineas avidas hinc livida
[manus,
abstineas precor ah! denique sit satias!
Sortis ludibrium! crudeles incolumis qui
morbos fugisti saevaque mortiferi
vitasti belli persæpe pericula nuper
deseruisti eheu! morte repente tuos,
omnibus ignaris, medico ipso haud despe-
[rante:
non ideo dixisti ultima verba satis.
Iacebas placidus lecto Tu flore adoperto
victor discedens anxiae agone animae.
Quam exigue vitam Tibi laeto laeta levarunt,
naturam fato vel cohibente prius!
Omnia cum Vobis iucunda futura patebant
fortuna versa, coniugis interitu,
dein subito menses post septem funere acerbo
funestoque Tui, blandula spes cecidit.
Ah! nimium corde uxorem semper peramasti
ut socium optares Te illius esse cito.
E Caelo Vobis, caris nunc auxiliari
curae sit genitis, qui bene Vos referunt.
Eminet ex oculis praesertim magna parentum
virtus, appetet vis simul ingenii.
Hi docti crescent curantibus usque propinquis
et pietate boni dum recolent animis
ne Vestri cultum memorem, quin maximus
[ævo
pro Vobis faciet sacra pie usque Deo.
Quae exsequis frater dedi corde novissima
[verba
manebunt semper religione sacra.

NAZARENUS CAPO.

¹ VIII Kal. Maias huius anni vix octavo mense a morte
Hildae uxoris optimae, desideratissimae.

EX ITALIS URBIBUS

**Insignis armorum Iustratio Augustae
Taurinorum.**

Sub finem mensis Maii huius anni, quum artium terna exhibito, magno civium concursu et advenarum, apud nos celebraretur, in Taurinensi Stadio, adnuente Rege, nova exercitus Iustratio iubetur, in qua, veluti per speculum, omnis Principum Allobrogicorum historia, per armorum insignia, vinculo sororio simul ligata, ob oculos, universa militaris mutatio per tot saecula ostendit. Quot rerum memoria!

Regalis haec civitas, per quatuor circiter saecula, regni Sabaudici caput, exercitus splendore nitescere consuevit, et una inter ceteras Italiae provincias, suis unice copiis nitebatur, maximeque pollebat. Quo facto, gens Subalpina, propulsandis belli periculis semper intenta, militaria studia quam mansuetiores artes malebat.

In praesentiarum, etiamsi rerum conditio longe alia est quam ante, et quamquam omnis populorum ratio in artibus exercendis ponitur, quae ad vitae commoditatem rerumque opulentiam spectat, ad arma tamen se se identidem confert, antiquam virtutis amplitudinem secreto memorat.

Quo facto Taurinensium animus semper in re militari exsultat; et Augusta Principum Allobrogicorum domus, fidissimorum populorum ingenium prosequuta, hoc armorum specimine patrum gloriam commemorans, viventium firmatatem excitat atque adserit.

Ad haec, Emmanuel Philibertus, Augustae dux, primus inter suos nomen retulit gloriamque renovavit gloriosissimi atavi, quum, memoria nostra, feliciter ad Pla-

vem ab Italis pugnatum est. Quo nomine, hac arrepta occasione, consilium fuit in urbe Subalpinorum capite, quæ olim audacia in periculis capessendis, virtute inter ipsa pericula, inclaverit, uno veluti agmine facto, tot saeculorum historiam concelebrare.

Sic fuit Iustrationis ordo.

Ipse Humbertus, princeps regnique heres, personam Emmanuelis Philiberti; et Iolanda soror Margheritam Francicam sponsam refert. Magnus circum adstitit militum numerus, qui vestibus induiti et armis, ut tempora postulant, superbe equis insidunt, ferro auroque fulgentes. Hi omnes obiter certamina insimulant, quibus illi nobiliter interfuerunt.

Secundum agmen est sub ductu Principis Apuliae, qui personam gerit Caroli Emm. primi. Hic enim incredibili constantia egregium ac memorabile facinus edidit adversus Hispanos, qui tres menses oppidum nostrum oppugnabant. Tamdiu nostri obstiterunt, quoad hostes, spe omni deiecti oppidi potundi, male multati receperent.

Difficillimis temporibus, quum dux supremus Hispaniarum copiarum in Italia, nomine Regis atque auctoritate fretus, ei superbe ut obediret imperat, Carolus Emmanuel aureum hispanicum vellus, quo exornabatur, tacitus restituit, atque ab eius conspectu recessit.

Et omnis circa populus in cavea plausibus juvenem principem accipit, qui flamantia lumina torquens, nitidusque iuventa, ad agmina redit.

Hi equites, qui proximi accedunt, arduique ad solem gyrum carpunt, gradibus que sonant compositis, sunt tercenti sub disciplina Caroli Emm. III, qui ad Guastallam certavit atque insigne de Auctriacis retulit triumphum, hodieque gloriosam illam renovat victoriam.

Sicque Subalpini ingentes animas angusto in pectore versant.

En aliud ob oculos equitum agmen, et varia militum frequenta. Adest nobis Victorius Amadeus, huiusc nominis secundus, qui an. MDCLXXXIV summani omnium potestatem adeptus, nihil antiquius habuit, quam ut universam provinciam veteri concordiae et patientiae resistueret. Post multos labores, regis Ludovici arrogantiæ pertaesus, ad foederatorum partes transit, et egregia virtute, regni caput ab hostibus vindicavit.

Ad eius latera stat Eugenius Allobrogicus; adest et Petrus Micca, miles cunicularius, qui prodigus animæ sua, ut urbs servaretur, audacia et constantia, occubuit. VII Idus Sept. an. MDCCVI Subalpini opimam et præclaram prædam ex Gallis caesis fugatisque reportarunt. Tam insignem victoriæ hodieque testatur templum in summo vertice Sopergæ, Virgini matri sacrum, quod obsessa urbe Victorius Amadeus voverat, et Carolus Emm. filius, regnum auspiciatus, dedicavit.

Primus stirpis sua regis appellatione est auctus.

Quot equitum turmae circumstant Regemque salutant! Ante omnes invehitur Petrus Micca, qui præ manibus asper funem incendiariam portendens, veterem animi constantiam monstrat.

Novissimi tandem veniunt Caroli Alberti Regis ordines, qui temporibus suis callidissime inserviendo, populorum exspectationem explevit, nullaque adductus necessitate, non tam imperii munimenta, quam civium commoda et dignitatem spectavit et providus futurorum, subalpine libertatis fundamenta sic iecit, ut ipsius beneficia non minus ad posteros, quam ad praesentes pertineant.

Id penitus animis nostris infixum haeret, Italos quidem universos decere avitam artium hereditatem diligentissime conservare, a quibus acerrimum iudicium, egregie civilis et militaris prudentiae documenta, postremo ingentes illi spiritus

manant, quibus italicum decus tuentur, at multo acrius Subalpinis esse admittendum; quibus italicae salutis et dignitatis praesidium apertissime a Superis est creditum et commissum. Nos enim, ineunte saeculo decimo octavo rege nostro orbati, per quindecim et amplius annos, fuimus sub Gallico dominatu. At restincto ubique bellorum incendio, regnum est restitutum quod foederati Principes, vetere provincia, per superiores pactiones iam distracta, amplificatum voluerunt.

Quatuor adhuc restant recentiora agmina... Primum sub ductu Caroli Alberti, qui postquam legum imperium quam dominatum maluisset, magnae animae prodigus, tructo Ticino, se in casum irrevocabilem dedit, ut universa Italia, tandem aliquando sui iuris et mancipii libertatem adepta revivisceret.

Tandem Principes, relicto stadio, ut Rex ipse disposuit, per medium urbem ad Regiam evehuntur; atque ita cives, incredibili laetitia et plausu eos accipiunt, imprimis principem Humbertum, qui in spem regni crescit, omnesque virtutibus gaudent.

*Di patrii servate domum, servate nepotem,
Vestrum hoc augurium, vestroque in nomine
[Italia est!]*

SUBALPINUS.

AD SANITATEM TUENDAM

Aphorismi sive praecepta medendi generalia ex pluribus casibus particularibus abstracta, ex variis auctoribus collecta.¹

§ 43. - Crises humoris pauci, ut stillae sanguinis pauci vomitus, pauci secessus, pessimae; fiunt ab exsolutione vel oppressione partis.

¹ Cfr. fasc. sup.

§ 44. - Morbi acuti usque ad vigentesimum moventur per quaternarios; a vigentesimo ad quadragintesimum per septenarios; a quadragintesimo ad centesimum et in chronicis per menses et annos.

§ 45. - Si quis sine causa, noctu multum sudat, repletionem significat.

§ 46. - Febres aestate non tantum fiunt ex nimio fructuum esu, et ex calore solis, quantum ob frequenter impeditam transpirationem.

§ 47. - Tussiculae cum sputatione abscessum circa aures submovent. Ideo gargarisma ex malvatico vino, quod mihi (*Baglivi*) familiare est, in parotidibus iuvat, et ea quae sputum movent, pariter prosunt, nam emungunt excretoria glandularum oris vasa, a quorum concreta lympha nascuntur parotides.

§ 48. - Parotides rubrae, et nimum dolorosae, sive sint participes, sive expertes suppurationis, periculosae, praesertim si alvus non fluat biliosa. Alvus libera in quibuscumque capitum morbis semper mirabilis, semper utilis.

§ 49. - Parotis, licet ad suppurationem etiam veniat, si tamen non adsint signa coctionis in urina, vel alvus multum non fluat, malum.

§ 50. - Si crudo adhuc existente morbo cum gravibus symptomatibus, parotis veniat, et ob metum graviorum expectari non potest suppurratio, carenti ferro statim urenda, et ita procuranda statim suppurratio, et exitus. Maligno humoris nemora raptum faciat ad caput et vicinas partes, ac suffocet. *Walleius* hanc methodum saepe felicem expertus est, uti et *Baglivi*.

§ 51. - Surditas alvum sistit, et alvi profluviu surditatem solvit et sanguis e naribus.

§ 52. - Surditas in acutis post septimum diem cum aliis bonis signis, reconvalsentiae indicia praebet.

§ 53. - Quibus in febribus ardentibus aures obsurdescunt, non soluta febre necesse est delirare. Solvit autem inter alia sanguinis e naribus eruptio, aut alvus biliosa.

§ 54. - Aurium morbi nunquam spernendi; solent enim nonnunquam esse acutissimi et post biduum iugulant. Acutissimi sunt ob apostema auris quod tunc fit; et si fit ex interna parte tympani, malum; pus enim difficulter expurgatur exterius, hinc malum, et pereunt; contra si ab externa tympani parte inflammatio fiat, in qua expurgatum pus facile prolabitur extra, et parte liberat, atque vicinum parti cerebrum etiam liberat.

§ 55. - Pariter rubris, et supra modum tinctis existentibus urinis, cave cane peius et angue, ne chinam chiae praescribas, sive sint *acurae*, sive sint intermittentes febres. Nam *acurae* adhibita china transiunt in inflammationes periculosas; intermittentes vero fiunt continuae graves, periculosae et chronicae. At si cum talibus urinis lingua sit viscida, sicca; calor acris per totum corpus viscera intenta, cum hypochondriorum calore, quae singula significant incipientem viscerum inflammatoriam crispaturam, et oscillationem morbosam, ab exaltatis talibus pendente; in tali casu sanguinis missio etiam repetita, pro ratione accidentium supervenientium, conferre poterit, ad praecavenda delicia, capitum dolores variasque huius affectiones generis acutas.

§ 56. - Urinae turbidae, quales iumentorum, semper mala capitum minantur in acutis. - Urina, quae supprimitur in acutis ante rigorem, bonum; critica enim est; quae post rigorem subsistit, convulsitica, est lethalis.

§ 57. - Idem dicendum est de haemorragia, quae ut bona sit et critica, rigor succedere debet, non antecedere eundem.

§ 58. - Urinae, quae in acutis derente et immerito coquuntur, malae; quid-

quid enim immerito coquitur in acutis, malum est.

§ 59. - Pulsus intermittens in una pulsatione pessimus in acutis, et inflammatoriis febribus, praesertim si alia vigeant gravia accidentia. Non ita malus, si morbis pectoris superveniat, in quibus familiaris est, aut in morbis senum, aut in plethorici, aut in pueris dormientibus, in quibus omnibus intermittentia fere cum familiaris sit non ita perniciosa aestimanda.

§ 60. - Diutius et salubriss vivunt, qui naturaliter pulsum habent exiguum, quam qui magnum et vehementem. Salubriss quoque, qui pallidulo faciei colore sunt, quam qui rubicundo nimum et fere igneo; et quo magis rosea et rubicunda est facies in sanis hominibus, eo magis suspecta sunt sua bona. Periculosisimis rosei homines morbis subiiciuntur, levi de causa aegrotant, facile inflammantur. Longam vitam non habent, et si habeant, haemorrhoidibus, calculis, doloribusque articulorum erit labefactata.

§ 61. - Quando dolores alicubi ferociunt, statim pulsus parvi fiunt, et exiles. In stomachi morbis parvi etiam fiunt. Quique naturaliter sunt stomacho debiles, exiguum fere perpetuo pulsum gerunt; quod ad rite prognosticandum in acutis, maxime iuvat praescire.

§ 62. - Si quando in acutis et malignis febribus pulsum tangis, aeger retrahit manum, velut tremulam, pessimum est, et pauci evadunt; ita *BAGLIVI* saepe observavit in nosocomiis.

§ 63. - In senibus pulsus est varius et mutabilis naturaliter, ideo ne terreat te in iis curandis. Mutabilis quoque est in pueris copia vermium laborantibus, et in stomachi affectionibus cum ingente repleione, et apparatu primarum viarum.

§ 64. - Si quando in acutis et aliquando in chronicis post longam inappetentiam derente ingens excitetur appetitus, nulla

præcedente bona crisi; aut alio bono signo, *postridie mortem praedicito.*

§ 65. - Homines diu inappetentes in gravem morbum brevi incident.

§ 66. - Si post curatos morbos inappetentia remaneat, recidivum prædicito.

§ 67. - Bonus appetitus bonam viscerum naturalium oeconomiam denotat, unde semper bene sperandum. Nec lubricus sit in promittendo curationem felici eventu, nisi fundamentum habeas in bona appetentia.

§ 68. - Cephalalgiam tollit expurgatio per narcs, et sputa crassa odore carentia. Quin etiam eam solvit ulcusculorum ubertas, nonnunquam et somnus et alvi profluviu.

§ 69. - Si dolor capitis ante febrem invadat, atque si gravis, continuus et posteriorem capitis regionem occupat, periculum est, ne caput idiopathice laboret, ac per essentiam; si vero post aliquot, licet breves ab incepta febre dies, superveniat dolor, per consensum fit, id est febris symptomum est, et occupat partem capitis anteriorem, ut saepe observavi (BAGLIVIUS); in summa gravis est, si statim cum febre incipiat, et quotidie crescat, vel in eodem gradu persistat.

§ 70. - Coma non turbulentum, sed placidum, licet duraverit diu ebriorum instar, non est malum, sed sedat et arcit maiora mala, delirium scilicet, dolores capitis, et in pueris febrem.

§ 71. - In morbis capitis indicium ad salutem, vel ad mortem, sumas ex urina: si alba sit et tenuis, malum.

§ 72. - Albus stricta semper exacerbat capitis morbos. Pediluvia semper bona. Albus lubrica, bona.

§ 73. - In faciei et fauci morbis cauteria valde iuvant in brachiis; arteriotome in capite; secretum magnum in desperatis capitis doloribus est.

(Sequitur). Tunc ad hanc sectionem I. FAM.

COMMUNIA VITAE

Coecitatem paene contraxi. - Oculorum lumina perdidi (amisi). - Oculorum sensu (oculis) sum captus (destitutus). - Sine visu prope sum. - Oculis iam amplius uti nequo. - Luminibus sum privatus. - Rerum species non possum inspicere (intueri, cernere, oculis iustrarre). - Exsors lumen iam sum.

Aegrotatio in auribus est. - Otalgia me angit.

Tinnitus (Sibilus aurium).
Apostema.² - Exaema.³
Otites (Aurium inflammatio). - Parotis (Parotida, Eparmata).⁴

Otorrhoea.⁵
Cereus cumulus in auribus congestus.
Hebetiores aures factae sunt. - Gravior mihi est auris. - Hebetior auditus est. - Exsurdesco (Obsurdesco). - Audiendi sensu paullatim careo.

Morbus me exsurdavit (surditate affectus). - Mihi surditatem attulit (induxit, creavit, inflixit). - Mihi auditum (audiendi sensum) abstulit.

Iam surdo loqueris (Surdis auribus canis).

Tristes incesserunt dermatis (pellis, cutis) morbi; intercutanei morbi.⁶

Vellicatio (Vellicatus).⁷

¹ Cfr. fasc. sup.

² Suppuratio, abscessus ex concurso humorum; quae vomica dicitur, si interna.

³ Vox e greco fonte sanguine destitutus significat; revera eruptio huiusmodi vesicularum eos, qui anaemici et scrofulosi sunt, praesertim invadit.

⁴ Italice orechioni.

⁵ Humorum non intermissum effluvium ex auribus.

⁶ Quum inter carnem et cutem sunt.

⁷ Frequens et carptim pellis pruritus.

Furfur.⁸ - Alopecia. ⁹ Caput glabre- scit (glabrat, glabrum redditur [sic]). - Achores (Favus, Cerion, Ceriae, Saphatum).¹⁰ - Porrigo (Epityasis, Epytira).¹¹ - Ozaena¹² - Erisipelas, atis (Phyctaena, Phycitis).

Paronychia (Panaricum).¹³ - Pernio, onis (Pernium, Chymethlum).¹⁴ - Steatomia.¹⁵ - Verruca (Verrucula).¹⁶ - Naevus (Naevulus).¹⁷ - Callus (Callum, Morticinum). - Lichen = Mentagra. - Impetigo.¹⁸ - Stogma, - Petimen. - Ignis sacer.¹⁹ - Hyperhydrosis (Nimius sudor). - Copiosus (largius) quam ut par est, sudo (ex sudo). - Undique sudore mano (fluo). - Sudore diffluo (profluo). - Pomphi (Urticariae).²⁰

¹ Capitis vitium, quo velut farinae foecae purgatur.

² Capillorum profluum ex vitiosis humoribus.

³ Ulcera foetida manantia e cutis capitis tenuis simis foraminibus.

⁴ Capitis cutis furfuraceis squamis foeda; vulgo tigna.

⁵ Ulceratio in naribus profunda, foetida.

⁶ Abscessus circa radices unguium. Italice panreccio.

⁷ Manum et pedum congestio ex nimio frigore. Italice pedignoni, geloni.

⁸ Parvus tumor foris in corpore apparet, pingue intus materiae saevi similem. Italice (et latine interdum) nattia.

⁹ Caruncula in corpore eminent, unde verrucosus qui multas per corpus verrucas habet. Italice porri; qui si in manibus, acrochordones dicuntur.

¹⁰ Macula genitiva corporis. Italice nebo.

¹¹ Lichen est papularum eruptio cum sensu asperitatis ac puritus; mentagra purpureus est morbus a mento incipiens (unde nomen) ex lichenum genere; impetigo eruptio est pustularum cum crustis.

¹² Stogmata bullae dicuntur rubri, coloris per corpus disseminatae; petimen vesiculae coacervatim dispositae (Italice erpete); ignis sacer petiminis genus est, vulgo zoster, sensum fere ignei caloris afferentes, unde nomen.

¹³ Papulae latae, crocei plerumque aut rosei coloris, quasi ex urticæ punctionibus; unde urticariae nomen.

Scabies. - Psora. - Lepra (Elephantiasis).²¹

²²

Furunculus. - Phyma.²³

Adustio.

Astrobolesmus (Congelatio, Sideratio).

Gangraena (Spacelus).²⁴ - Putredine vi- tor (corrumptor, tabesco).

Ulcus (Ulcusculum). - Nomae.²⁵ - Phagedaea.²⁶

Plagis (ulceribus) sum concisus (vulneratus, confectus). - Chronicum (Fistulosum), ulcus est, ut sanari non possit (ut salus desperanda videatur - ut spes salutis nulla sit - ut medicinae locus non sit). - Lethalis plaga. - Mortiferum (lethiferum) ulcus est.

Ita factus sum ulcerosus, ut membra corporis mei pene omnia fuerint fascis obducenda (obliganda, alliganda).

Ulcus ad vivam carnem adducitur (ad vivum corpus adigitur).

Plaga putrida (Ulcus) in pus (saniem) solvitur (resolvitur) - Ex ulcere pus fertur (it, manat, fluit, effluit, erumpit).

Ulcus in crustam cogitur (concrescit). - Ulcus crustulam sibi inducit (crusta obducitur). - Ulcus ad cicatricem adducitur (de- ducit, provehitur). - Ulceri cicatrix accersitur (creat, citatur). - Ulceri caro cietur (inducitur, movetur).

Laesio (laesura), Trauma.²⁷ corpus meum offendit.

¹ Scabies cutis est summae asperitas cum furfuris squamis superficie depascens; psora fera est scabies; lepra quum morbus profundius artus depascitur, et per circumflexum.

² Tuberculum, quod cito augetur ad suppurationem, forunculi simile, sed rotundius ac planius.

³ Quum caro ex sideratione moritur atque marcescit.

⁴ Ulcera, quae carnem sanam depascendo serpent.

⁵ Ulceris, et etiam cancri, genus, cutem et subiectam carnem edens et continuo depascens cum faeces.

⁶ Trauma est solutio continuitatis in carne, non ex distensione, sed ruptura proveniens.

Sugillatio.¹ - Intertrigo.² - Vulnus: Vulnus punctum inlatum.³ - Vulnus caesim inlatum.⁴

Caesim et ex alto plaga meo capiti inflicta est. - Caesim caput meum est percussum. - Oblonga meo capiti plaga est imposta (inficta, incussa, inducta). - Inflicto caesim ēnse, caput mihi luculentu vulnera est concisum (dissectum, laniatum). - Luculentam plagam capiti inflictam accepi. - Graviter mihi caput ensis percussit. - Ēnse in caput meum impacto graviter sum vulneratus.

Adversum vulnus (adverso pectore vulnera) unum luculentum accepi (tuli), et duo aversa (et duplex averso corpore).

Sum vulneratus (convulneratus, laesus, sauciatus, vulnere affectus, graviter percussus). - Mihi vulnus est impressum (infictum, impositum, ingestum, injectum, factum, datum, infictum).

Iugulum meum petuum est. - Lethaliter (mortaliter; mortifere) sum sauciatus. Mihi plaga mortisera est imposta.

Dolor ex vulnera graviter me pungit. - Dolore ex plaga ardeo (Dolor vulneris me urit).

Vulnus coit (coalescit, conglutinatur). - Vulnus cicatricem obducit (Vulneri cicatrix obducitur).

Membrorum distortio. - Luxatio. - Membrorum fractura.

Cerebri commotio (concussio).

Malorum Ilias me possidet.

Tumor (Panus, Phypella). - Oedema.⁵

Super humerum panus mihi est natus (exortus). - In faucibus (Vultu, Ventre, etc.) tumor excrevit (emicuit, erupit).

¹ Ex ictu livor (Italice: *contusione*). Si multus ille et in pus conversus *hypopyon* dicitur.

² Parva exortatio (Italice: *scorticatura*).

³ Italice: *Ferita di punta*.

⁴ Italice: *Ferita di taglio*.

⁵ Tumor, praeter naturam, non dolens.

Panus digestus suppurat. (In pus [sani] difflit).

Tumor foras exhalans (per poros detumescens), - Tumor discutitur. - Coactus et concretus in pano humor discutitur (digeritur, solvit, diffilit, dissipatur, evanescit).

Bronchocele (Gutturis tumor). - Cancer (Carcinoma). - Carcinōdes.¹

Hydropisis (Aqua intercus-ūtis). - Anasarca (Catasarca, Hyposarcidium, Episarcidium).²

Hydropicus (Hydericus, Utricularius) sum factus.

Ramex (Hernia, Enterocèle, Epiptocèle). - Lumbago.³

Cirsus (Varices).⁴

Haemorrhagia. - Haemorrhois (Haemorrhoea).⁵

Vomitus. - Vomitū stomachum reddo (Vomitione stomachum egero). - Crudum cibum evomo (ore reddo). - Vomitionem inhibere (cohibere, sistere) nequeo.

Quam pridem habet hoc te mali? - Quantum est temporis, quod te malum hoc corripuit? - Diu ne est quod teneris isto morbo?

Resp. - Ferme mensis (annus) est, ex quo in morbum incidi - Iam primus (secundus, etc.) fluxit mensis, ex quo morbo teneor (affectus sum). - Ferme mensis est ex quo ingens morbi vis adorta me est - Plus minusque dies... sunt, ex quo aegro sum corpore - Mihi quidem saeculum videtur, quod aegrotare coepi.

¹ Morbus naturam cancri imitans serpendo, cancro similis.

² Hydropisis species, ita dicta quod per carnem illae humor fluat.

³ Vitium et debilitas lumborum.

⁴ Venae dilatatae, latiores in coxis et cruribus. Hinc *varicosus*, qui tumidiores habet venas.

⁵ Fluxus sanguinis in qualibet parte corporis abundans; sed haemorrhois sive haemorrhœa proprie dicitur distillatio et delatio sanguinis per dissolutionem paullatim factam.

Adnitendum censeo ne morbus fiat familiaris.

Resp.: - Heu! iam nimium assuevit.

Unde morbum contraxisti? - Unde suspicaris hoc esse collectum mali?

Resp. E frigore natum arbitror (e pluribus ovis; e vino; e crudis malis, etc.).

Quoto die recurrit febris (dolor; tentatio; impetus morbi?).

Ex ipsis morbis sanum te atque integrum (firmum te atque valentem; viribus integris sensibusque restitutum) videre quamprimum cupio. - Te morbo defunctum scire volo. - Vires tibi et color rem redire vehementer opto. - Confirmatum e morbo videre te quamprimum appeto (aveo, expeto, desidero, desiderio teneor; studio efforor).

(Ad proximum numerum).

I. F.

COLLOQUIA LATINA

Narratio convivii.¹

DONATUS. - Age, quoniam nunc otiosi sumus, narra mihi, quaeso, aliquid de hesterno convivio, instructo domi tuae.

SIMON. - Quid de illo scire cupis?

DON. - Primum, qui convivae fuerint; deinde quam latum et opiparum convivium.

SIM. - Convivae fuere hi praecipui: consules duo, urbis praefectus, alii tres primae notae e senatorum numero.

DON. - Nostine viros?

SIM. - De facie quidem; sed eorum non teneo nomina.

DON. - Quis accubabat in capite mensae?

SIM. - Rogas? Praefectus urbis.

¹ Ex ANTONII VAN TORRE dialogis familiaribus. Passim retractavit hodiernisque moribus aptavit I. F.

DON. - Tu vero ubinam?

SIM. - Egone homuncio cum tantis viris epularer?

DON. - Habes de convivis satis; nunc exspecto de convivio.

SIM. - Longum est singula enarrare ferculā: dabo tamen operam, ut aliqua ex parte expleam desiderium tuum.

DON. - Succedamus sub porticū, ut in umbra commodius fabulemur.

SIM. - Accipe ergo mensae principium. In primis appositae sunt pernae salitae, linguae bubulae fumo et sole induratae.

DON. - Nempe ad excitandam appetitiam et sitim acuendam.

SIM. - Nempe sicut dicas. Eodem ordine interposita sunt acetaria e lactucis, asparagi, minutalia, vitulina cum ovorum solidis vitellis, et plura alia. Atque hic missus primus fuit.

DON. - Nihilne interim bibitum est?

SIM. - Indigna homine quaestio. Sed de potibus agam posterius; sine me cibos expedire.

DON. - Prosequere; ausculto.

SIM. - In secundo missu haec fere furunt: artocreas, pulli, gallinacei elixi cum intubis candidissimis, caro bubula, vervecina, suilla, recens et salsa. Sed hīc fabulatum fuit plus quam esum.

DON. - Nil miror: desiderabatur condimentum.

SIM. - Quodnam?

DON. - Fames. Nam, ut in adagio: *Optimum condimentum est famēs*.

SIM. - Fames non deerat; verum assa exspectabantur.

DON. - Et ego exspecto: veniamus ad tertium missum.

SIM. - Assa haec fuerunt apposita: pulli columbini, anser furtulis, nefrendes castaneis farti, cuniculi et armus vervecinus, duae perdices iunctae cum lepu sculo.

DON. - Unum mihi videtur praetermissee.

Sim. - Quid illud est?
Don. - Nullane erant et hic condimenta?

Sim. - Varia erant embanimata, seu instinctus saporis exoticis singulis prope modum ferculis addita. Nec vero defuerant capparides, mala aurēa, citrēa, olivae conditiae?

Don. - O quot gulae irritamenta!

Sim. - Tandem, quum iam nemo amplius quidquam attingeret, iubet pater afferri bellaria, in quibus haec fuerunt inter cetera: Casēus recens et vētūs, placentā pomis, oryza in lacte cocta, saccharo et cinnamo dense conspersa. Armeniaca mala, ficus, cerasa, uvae passae, et alia quae nunc mihi non occurruunt.

Don. - Age vero, quale vinum appositum fuit.

Sim. - Si de colore quaeris, album fundebatur, rubrum et flavum, omnia generosissimā; commendabant plerique Tusculanūm; pauci bibebant Hispanum; vix aliquis delibabat Gallicum.

Don. - Quis fuit prandii exitus?

Sim. - Ubi pater vidit convivas omnes iam saturos edendo et bibendo, ordine tolluntur omnia: datūr aqua odorifera manib⁹ abluendis. Deinde ad convivas

pater inquit: Mihi, queso, ignoscite, quod prodignitate non ampliter satis exceperim. Contra, Praefectus urbis obiurgat eum, quod tam magnifico et sumptuosus apparatu convivatus fuisset. His dictis, surgunt e mensa universi. Magna pars, vale dīcto, statim discessit: ceteri manent stantes in aula, et bacilla ex nicotianis foliis vaporantes, diū confabulati sunt. Nonne ego tibi lautum extruxi convivium?

Don. - Tali convivio ego nunquam interfui.

Sim. - Ah! gaudeo nūn saltēm stomacho tuo a me factū esse satis.

Don. - Et tamen nihilo minus quam anteā esurio. Ego tē ad mērēndam invito, unde non abeas famelicus.

Sim. - Recipio.
Don. - Quid?
Sim. - Mē esse venturū si voces.
Don. - Eāmus!

ANNALES

Iugoslavorum discordiae.

Aniñorum contentiones in Iugoslavorum regno acriter perdurant, inter Serbos praesertim Croatosque. Hi eo devenerunt, ut propriū popularium legatorum coetum Zagabriae convocarent, qui sui iuris liberosque a Serborum servitute Croatos ipsos ediceret. Accessit ad fervorem augendum Stephani Radic, antiserbicae unionis principis, mors, post vulnera in publici coetus legibus ferendis excidio, quod alias narravimus, accepta, et etiam Neptunensis pactionis cum Italia ratificatio, cui, ut iam diximus, factiosi plures adversabantur. Quo cessuræ res erunt eventus nos docebunt.

Venizelos in Graeciam reditus.

Venizelos ille, quondam Graeci summi consilii praeses, qui ob interne partium dissensiones sponte procul a patria indignanter abierat, a rei publicae Praefecto sollicitatus, rediit, habitisque comitiis, populi favorem obtinuit. Itaq̄e summa rerum iterum resūmet, dum omnēs sperant fore ut ordinis tranquillitas apud Graecam civitatem restituatur.

Ad bellum abolendum.

Rogatio illa internationalis legis ad bellum inter nationes abolendum a Kellogg, Americano administro, lata, quae

veluti somnium videbatur, numne re confirmetur? Certe pactio ad eam in universum constituendam die xxvii huius mensis Lutetiae Parisiorum a Galliae, Angliae, Italiae, Germaniae, Iaponiae, Belgicae, Poloniae atque Cecoslovacorum legatis, (quibus dicunt Hispaniam et Russiam ipsam brevi accessuras), subscribetur.

Interim minorum nationum coetus Bucarestini fuit congregatus, qui nationes ipsas promptas paratasque declaravit ad obsistendum omni opere cuivis finium immutationi a foederibus post recens belllum iētis constitutorum.

Amicitiae et commercii foedera.

Quibus pactionibus addenda sunt quae recens Italia firmavit, amicitiae nempe cum Aethioporum imperio, et commercii cum Hungaria.

Sinarum vero novum «nationalistarum» gubernium recognitionem petiit antiquorum cum ceteris nationibus foederum, utpote quae nimias facultates exteris civitatibus concederent ad suorum civium tutelam.

In Mexicana republica.

Obregon, rei publicae Praesidis ad quinquennium electi, nefaria interemptio occasionem Callesio praebuit ferocius iterum in Catholicos saeviendi, quippe ex eorum coniuratione nex facta fuerit; licet publica fama eam partium studiis tribuerit, nempe socialistarum; quod administrorum socialistarum fuga confirmaverit.

Vere Neroniana tempora in Mexico reviviscunt!

Idibus Augustis MCMXXVIII.

POPULICOLA.

Quod puer addiscit, senex deserere nescit.

Audi doctrinam, si vis vitare ruinam.

(Ex vulg. Adagis).

VARIA

De Podio Victiano.

Reatinae regionis vetus est oppidum, altis Sabinorum in montibus ad orientem solēm; Aprutiorum in finibus, quod flumen abluit Saltas. Huius ad ripas immanis ad instar colubri longa volvitur via, quam «Saltensem» incolae dicunt, quaeque Reate ducit, Azanum. Oppidani, rudes homines, religione tēpentes, modesti, patriae amantes, in neutrius partem profundentes, cultui agrorum industrii navant operam, alendisque gregibus, de quibus praecipue vitam hauriunt, omnis generis curam impendunt. Arboribus undequaque Victianum hoc Podium est circumseptum nūcibus atque castaneis, benefica quorum umbra debiles, nostrates et advenae, mirabilem recreantur in modum, quorumque proceres viridantia subsellia rami cicadis, sole sub ardenti perstrepentibus, tibique tota die aures obtunteribus dominū praebent, sedemque ministrant. Harum, sole occiduo, noctisque adventibus tenebris, innoxius grillorum et multitudine innumerabilis exercitus, alterna vice locum accipit, prata quaeque circum camposque stridoribus late replendo.

Non hīc fragore aérias fugat aéroplanū non palumbes; non hīc tubarum clangore importune turbant autorheda quietem; non hīc praetereuntis aquae lapsus somnia rumpunt; unica namque populi fons, permagnō gentis incontodo, tribus domo millibus abest. Quiescunt hominum irae canumque latratus. Caelo sereno, stellisque pulcherrime illucentibus; divino plane lunae splendore laborantes oculi, urbis lampadum vivido electricis fulgore prorsus hoc in loco liberi et immunes, acie sua, pupillaque plene refrigerantur. Fortunati mortalium, quibus diurna arridet pax, et curis vacuis plurimi supererunt vitae anni!

Pueri exalceati puellaeque, ingentes numero pulloque amictu, primis ab unguiculis duris laboribus assueti, et pascendis animantibus plerumque destinati, perbellè adolescent, optima sanitate, ipsis adultis viribus validiores. His et illis omnibus, oh beati! pro medico stat caelum apertum, purissimus aëris; pro medicina frigida dulcisque aqua salubris!

Ruri, in oppido Podio Victiano, Idibus Augustis an. MCMXXVIII.

HÉRMINUS IACÓBELLUS.

Caryophylla, rosae et violae.

Super ceteros flores in hortis se efferebant caryophylla et quaedam rosae carneum colore habentes, atquè irridebant parvis quibusdam violis in herba ita delitescientibus, ut vix cernerentur.

F. B.

locosa.

Tuccius medico:

— O vir optime, narium distillatione mirum in modum labore. Quid mihi sumendum imprimis est?

Medicus, gravi vultu: — Linteolum!

Magister Tuccio:

— Eia, quae corpora perlucida vocantur?

— Quae videre sinunt quid ultra sit.

— Exempli gratia?

— Vitrum, ... serae foramen, ... etc.

Aenigmata.

I
Totum sume, fluit: pugnat *cervice* revulsa:
Plantam deme, volat: *viscera* tolle, dolet.

II

Mortales torquet, cruciat, disperdit et angit.
Allicit ipsorum guttura dulce fragrans.

Aenigmata in superiore fasciculo proposita his respondent: 1) Cicer-o; 2) P-ars.

Documentum ex hac fabula petendum, velim sit de virtutibus. Aliae magnae sunt et nobiles; utpote animi magnitudo, clementia; aliaeque id genus praecipuae, quae homines in sui admiratione rapiunt, et ab omnibus laudantur. Verum haec non semper adhiberi possunt, nec unicuique est adhibendi opportunitas. Contra, mansuetudine, animi demissione et affabilitate quisque praeditus esse potest; et, quamquam hae, iuxta atque illae, speciosae et magnae non sunt, nihilo minus nostrae vitae quotidiana et communis ornamenta esse possunt, et fortasse magis, quam illae, hominum genus exornant; propterea quod omnibus fere nostris actionibus sunt admixtae. Illae dignae sunt, quae litteris prodantur; hae posteriores, ut apud omnes sint acceptae, merentur.

F. B.

locosa.

Tuccius medico:

— O vir optime, narium distillatione mirum in modum labore. Quid mihi sumendum imprimis est?

Medicus, gravi vultu: — Linteolum!

Magister Tuccio:

— Eia, quae corpora perlucida vocantur?

— Quae videre sinunt quid ultra sit.

— Exempli gratia?

— Vitrum, ... serae foramen, ... etc.

Aenigmata.

I
Totum sume, fluit: pugnat *cervice* revulsa:
Plantam deme, volat: *viscera* tolle, dolet.

II

Mortales torquet, cruciat, disperdit et angit.
Allicit ipsorum guttura dulce fragrans.

Aenigmata in superiore fasciculo proposita his respondent: 1) Cicer-o; 2) P-ars.

STANISLAUS FUGIENS [9]

DRAMA HENRICI NOZZII, S. I.

STANISLAUS.

Non equidem intelligo,
Quid dicas; circuitione adeo obscura tu nunc
uteris.

BILINSKIUS.

Non? hem! alias ego faciam ut intelligas.¹

STANISLAUS.

Mane, quaeso: audi me vel paullisper.

FULCIUS.

Abiit

Subiratus: sed tu noli, here mi, fidere huic.

Ambiguo pectore est, ambigua lingua: tale

[hominum genus

Astutum plus timeo, quam qui palam faciunt
iniuriam.

STANISLAUS.

Tu noli, Fulci, istuc in animum inducere:
Hunc ego semper erga me sum expertus

[optima

Voluntate, fide, studio et benevolentia.

FULCIUS.

Coniecturam aliorum ex ingenio facis tuo.

STANISLAUS.

Quiddam nunc, o Fulci, curo; neque otium
[est.

FULCIUS

Me quoque res curare meas convenient. Vale.

EXPLICIT ACTUS TERTIUS.

ACTUS QUARTUS.

SCENA I.

FULCIUS, BILINSKIUS.

FULCIUS.

Nullam ego timoris istius caussam video:
Quam enim tu suspicaris ex illarum indicio

[vestium

Ab Stanislao parari fugam, valde mihi
Ea suspicio videtur esse frivola.

¹ Exit.

BILINSKIUS.

Attente sanè cum circumspecto omnia,
Suspicionem hanc omnem facile abs me
[segrego]:
Quaedam tamen cura haeret in animo, nec
[possum evellere].

FULCIUS.

Vin' dicam quod nunc in mentem venit mihi?

BILINSKIUS.

Quid est?

FULCIUS.

E gravi morbo elapsus nuperimme
Iturum se peregrinatum vovit aliquo,
Pro valetudine exorata reddat ut caelitibus
[gratias].

BILINSKIUS.

Idem ego coniectavi admodum. Verum hoc
[sinam?]
Eo ut habitu, erronis more vel mendiculi,
Iuvenis illustri loco natus peregre abeat?
Quid dicet si resisceret eius pater?
Evidem prohibeo.

FULCIUS.

Potes prohibere cum lubet.
Dixistin' adhuc illi quidquam?

BILINSKIUS.

Non.

FULCIUS.

Quamobrem?

BILINSKIUS.

Quia cautio est:
Nam de suo consilio posset me celare si
[interrogem].
Diceret: an non licet haec habere me? num
[vobis indidi]
Suspicionis aliquid? an imperii vestris non
[tusque parui?]

FULCIUS.

Recte vides. At me praesente iactasti subob-
ligatus intrudi no[m]i[n]e tuae [scuras minas,
m[al]itiosus].

BILINSKIUS.

Prudens feci, ne si quid moveret animo
[insciu[m] me forte crederet,
Demum ut ut isthaec res se haberet, conti-
[nerem illum] metu.

FULCIUS.

Astute. Paullo dixisti?

BILINSKIUS.

Nondum: vereor enim se insa-
[niat]
Audiens. Nam scin'iracundia plus nimio in
[fratrem nunc tumet.

FULCIUS.

Ain' vero?

BILINSKIUS.

Factum: cum enim indicaverim
Fratrem rus ire secum nolle, clamare, minari
[illico:
Aegre iram repressi, ne in magnum aliquod
[evaderet malum.

SCENA II.

NAEVOLUS, BILINSKIUS, FULCIUS.

NAEVOLUS.

Obsecro, amabo, ne cesses auxilium ferre
[innocenti hero:
Praeverte actutum quidquid instat mali.

BILINSKIUS.

Quid hoc

Negoti est?

NAEVOLUS.

Vah! adeo fratri fratrem esse iniimi-
[cum posse! quem
Nec natura movet, nec sanguinis coniunctio,
Nec pietas aut lex ulla.

FULCIUS.

Dic quid est, nam nimium haec
[iam tua
Nos dicta examinant.

NAEVOLUS.

Hoscine mores! oh impruden-
[tiam! oh scelus!
Oh factum impium!

(Ad proximum numerum).

Dr. JOSEPHUS FORNARI, Moderator, Sponsor.

ROMAE, TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS.